

Sini Meriläinen

PIENTILOILLA YKSILÖITÄ, TEHOTUOTANNOSSA KILOGRAMMOJA

Millainen on Ylen esittämä kuva tuotantoeläimistä?

PIENTILOILLA YKSILÖITÄ, TEHOTUOTANNOSSA KILOGRAMMOJA

Millainen on Ylen esittämä kuva tuotantoeläimistä?

Sini Meriläinen
Opinnäytetyö
Kevät 2023
Viestinnän tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Viestinnän tutkinto-ohjelma, journalismi

Tekijä: Sini Meriläinen

Opinnäytetyön nimi: Pientiloilla yksilöitä, tehotuotannossa kilogrammoja. Millainen on Ylen esittämä kuva tuotantoeläimistä?

Työn ohjaaja: Satu Koho

Työn valmistusluku ja -vuosi: Kevät 2023

Sivumäärä: 28 + 9 liitettä

Tutkin opinnäytetyössäni sitä, miten Yle uutisoi tuotantoeläimistä. Tutkimusaineistona käytin Ylen verkkouutisia ajalta 10.10.2020–10.10.2021. Käytin tutkimusmenetelminä laadullista sisällönanalyysiä ja kriittistä diskurssianalyysiä. Analyysissä pohdin sitä, mistä näkökulmista käsin ja millä keinoin tuotantoeläimistä uutisoidaan.

Valitsin aiheeksi juuri tuotantoeläimistä uutisoimisen oman eläinoikeusaktivismista vuoksi sekä vuonna 2023 voimaan astuneen eläinlain muutoksen takia. Ihmisten käsitys muunlaisista eläimistä on muuttunut, mutta länsimaalainen eläinkäsitys on yhä hyvin ristiriitainen: eläinten kokemuksista ollaan tietoisempia kuin koskaan aiemmin, mutta samalla niitä käytetään eläintuotannossa enemmän kuin koskaan. Eläinlain uudistus sai osakseen lobbausta eläintuottajilta, ja mielenkiintoista oli tarkastella, heijastuuko tuottajien puhe myös Ylen uutisoinnissa.

Analyysissä selvisi, että Yle toisteli eläintuottajan puheita hyvinkin kriitikittä eikä uutisvirrasta löytynyt vaihtoehtoisia eläinkuvaa tai eettistä pohdintaa eläinten oikeuksista. Uutisoinnissa heijastui ihmiskeskeisyys, eläinten inhimillistäminen ja käsittely huumorin keinoin. Tuotantoeläimet kuvattiin eri keinoin riippuen siitä, ovatko ne pientiloilla vai tehotuotannossa. Pientiloilla eläimet saivat inhimillisiä piirteitä ja olivat lemmikkieläimiin verrattavassa asemassa, kun taas tehotuotannossa eläinten lajityypilliset ominaisuudet ja tarpeet oli häivytetty ja äänessä olivat elinkeinoaan harjoittavat tuottajat. Pientiloille sijoittuvat uutiset eivät kuvanneet eläintuotantoa kokonaisuudessaan, mutta silti uutisista välittyi kuva, että ne esittivät yleisesti eläintuotantoa Suomessa.

Asiasanat: Journalismi, Kriittinen diskurssianalyysi, Eläintuotanto, Eläinfilosofia, Yle, Uutisanalyysi

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in communication, Option of journalism

Author: Sini Meriläinen

Title of thesis: Individuals in smallholding, kilograms in animal factories. What is the image portrayed by Yle of production animals?

Supervisor: Satu Koho

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2023

Number of pages: 28 + 9 appendices

In this thesis I researched how Yle portrays production animals in their news. I used Yle's online news from 10.10.2020–10.10.2021 as the research material. The research methods used in this thesis include content analysis and the critical discourse analysis. In the analysis I consider in which perspective Yle writes their articles about production animals. I chose the topic of my thesis because of my background as an animal rights activist and because of the renewed animal protection act and the public discussion that has emerged because of it.

In the analysis I learned that Yle repeats the animal producers' words and opinions about the wellbeing of animals with little to no criticism. Animals are portrayed differently depending on whether they are in animal factories or smallholdings. In smallholdings animals are given human characteristics and are comparable to the status of pets. In the news about animal factories there is little portrayal of behavior typical to animals and they are referred to as units or kilograms. The majority of news are about smallholdings which does not give the overall full picture of the animal production.

Keywords: Journalism, Critical discourse analysis, Animal production, Animal philosophy, Yle, News analysis

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	ELÄINKUVAN RISTIRIITAISUUS	8
2.1	Eläinfilosofia	8
2.2	Tuotantoeläimet Suomessa	8
2.3	Eläinsuojelulaki ja uusi eläinten hyvinvointilaki	9
2.4	Journalistiset käsitteet ja Yle	10
3	AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET	12
3.1	Ylläpitääkö media lajisorron kulttuuria?	12
3.2	Spesismi eli eläinlajien eriarvoistaminen Aamulehdessä	12
3.3	Vaiettu tappaminen	13
4	TUTKIMUSMENETELMÄT JA AINEISTO	14
4.1	Kriittinen diskurssianalyysi ja laadullinen sisällönanalyysi	14
4.2	Aineiston keruu ja rajaus	15
5	YLEN UUTISOINTI TUOTANTOELÄIMISTÄ	16
5.1	Taudit ja onnettomuudet	16
5.2	Elinkeinoelämää, maalaisromantiikka	17
5.3	Eläinsuojelurikokset ja eläinlainsäädäntö	20
5.4	Eläin muualla kuin tuotantolaitoksessa	23
6	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	26
6.1	Oletukset pitivät pääosin paikkaansa	26
6.2	Pohdintaa	26
6.3	Lisätutkimukset	27
	LÄHTEET	29
	TUTKIMUSAINIESTO	32
	KUVAT	37

1 JOHDANTO

Ihmisten eläinkäsitys on muuttumassa. Meneillään on aikakausi, jossa vegaanihaasteet ja eläinten oikeudet ovat yleistyneet julkisessa keskustelussa. Eläimet ovat tuntevia olentoja, jotka kokevat stressiä, ahdistusta ja iloa, mutta kun kyse on tuotantoeläimistä, näitä ominaisuuksia ei haluta usein nähdä. Länsimaalainen eläinkuva on hyvin ristiriitainen: eläinten kokemuksista ollaan entistä tietoisempia samalla kun niitä käytetään enemmän kuin koskaan aikaisemmin.

Suomalaiset rakentavat eläinkäsityksensä vahvasti koulussa ja kotona oppimansa sekä mediassa esitetyn tiedon pohjalta. Suomalaisen median näyttämä eläinkuva sekä heijastelee että ylläpitää pidettyjä normeja eläintuotantoon liittyen. Tutkin analyysissani Ylen tuotantoeläimiä koskevia uutisia ajalta 10.10.2020–10.10.2021 ja tarkastelen, millaisin keinoin tuotantoeläimistä uutisoidaan. Analyysissani pohdin sitä, kenen näkökulmasta tuotantoeläimiä käsittelevät uutiset on tehty, ja mitä niissä jätetään kertomatta. Kiinnostavaa on nähdä, toistaako Yle eläintuottajan puhetta ja vakuuttelua hyvinvoivasta tuotantoeläimestä. Tutkimusmenetelminä käytän laadullista sisällönanalyysia tutkimusaineiston rajaamisessa sekä kriittistä diskurssianalyysia aineiston analyysissä.

Havaintojeni mukaan tuotantoeläimistä puhuttaessa äänen saa yleensä tuottaja, jonka tarkoitusperät ovat omaa etua ajavia. Näin toimi esimerkiksi Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliiton MTK:n eläinten hyvinvointikampanja 2021. Kampanjan tehtävä oli lobata eläinlain muutosta ja vedota sekä päättäjiin että kuluttajiin, näyttämällä kuinka hyvinvoivia suomalaiset tuotantoeläimet ovat. Täten uudelle eläinlaille ei koettaisi tarvetta. Hyvinvoivan eläimen tunnuspiirteet ovat MTK:n mukaan sen tuotantotehokkuus: ”Tuotantoeläimen hyvinvointi näkyy laatusella.” (MTK 2021.) Kampanjassa tosin jätetään täysin näyttämättä se, mitä esimerkiksi sialle tapahtuu karsinan ja paistinpannun välillä. Eläimen tappaminen jätetään tuomatta esille.

Eläinten oikeudet ovat minulle tärkeä arvo, ja katson usein mediassa esiintyviä eläinuutisia eläinfilosofisesta ja -eettisestä näkökulmasta. Vuoden 2015 vegaanihaaste haastoi minut, kuten kolmen tuhannen muunkin suomalaisen, kyseenalaistamaan eläinten syömisen ja tehotuottamisen välttämättömyyttä, ja sillä tiellä olen jatkanut edelleen. Vuonna 2023 vegaanihaasteeseen osallistui jo 25 000 suomalaista (Nummi 2023). Tämä kertonee ihmisten kasvaneesta kiinnostuksesta lihan- ja maidonkulutuksen vähentämiseksi.

Valitsin tutkielman aiheeksi tuotantoeläinten käsittelyn mediassa eläinoikeusaktivismista sekä journalismiopintojeni myötä kasvaneen ammatillisen kiinnostuksen takia. Se, miten media puhuu tai jättää puhumatta tuotantoeläimistä, kuvastaa ja rakentaa yhteiskunnan normeja. Koen tutkimuksen teeman käsittelyn myös hyödyttävän minua tulevaisuudessa, sillä uutisten analysointi ja tutkiminen auttaa tekemään parempaa journalismia.

2 ELÄINKUVAN RISTIRIITAISSUUS

Seuraavissa alaluvuissa avaan tutkielmani keskeisimmät termit. Kerron, mitä tuotantoeläimillä tarkoitetaan ja miten ne poikkeavat seuraeläimistä. Käsittelen myös eläinetiikan ja -filosofian näkökulmia, sillä tarkastelen analyysissäni tuotantoeläinten uutisointia niiden kautta. Tarkastelen myös uusien terminologiaa, journalismin käsitettä ja eläinlakia.

2.1 Eläinfilosofia

Eläinten asemaa on pohdittu filosofisesti jo antiikin ajoista lähtien. Esimerkiksi Pythagoras, Theofrastos ja Plutarkhos pohtivat lihansyönnin moraalisuutta ja rinnastivat toisiinsa eläimiin ja ihmisiin kohdistuvan väkivallan. Filosofian historiassa ihmiskeskeisyys on kuitenkin painottunut ja laajemmat eläineettiset pohdinnat syntyivät vasta 1970-luvulla. Eläinfilosofian katsotaan syntyneen Peter Singerin julkaiseman teoksen Oikeutta eläimille (1975) myötä. Singerin teoksessa kuvaillaan eläinten oloja laboratorioissa ja tuotantotiloilla sekä esitetään kritiikkiä eläinten pitämiseen välineen asemassa. Singerin väitteet herättivät laajempaa keskustelua eläinten moraalisesta asemasta, ja pian eläinetiikka muotoutui omaksi filosofian haarakseen. (Aaltola 9, 11, 20.)

Eläinfilosofian tarkoitus on pohtia ja kyseenalaistaa ihmisten ja eläinten suhteen nykytilannetta, ja tähän filosofiaan pohjautuvat Suomessa toimivat eläinoikeusjärjestöt kuten Oikeutta eläimille ja Animalia, joiden tarkoitus on parantaa eläinten asemaa yhteiskunnassa.

2.2 Tuotantoeläimet Suomessa

Suomen ruokaviraston mukaan tuotantoeläimellä tarkoitetaan yleensä elintarvikkeiden, villan, nahkan tai turkisten tuotantoon tai muuhun maataloustuotantoon kasvatettua tai pidettyä eläintä. Samaa lajia edustava eläin voi olla joko tuotanto- tai seuraeläin riippuen ihmisen sille määräämästä käyttötarkoituksesta. Esimerkiksi hevonen voi olla kumpaa vain, mutta se mielletään yleensä seura- ja harrastuseläimeksi. (Ruokavirasto 2019.)

Eläimen asema yhteiskunnassa on myös ristiriitainen. Saman lajin edustajaa kohtaan voi olla eri vähimmäisvaatimukset sen pitopaikan ja hoidon suhteen riippuen siitä, miten me ihmiset eläimen

luokittelemme. Esimerkiksi ketulla tulee eläintarhassa olla 600 neliömetrin ulkotarha, mutta turkistarhalla sille riittää lain mukaan 0,8 neliömetrin häkki. (Eläinten hyvinvointikeskus 2023.)

Suomessa yleisin tuotantoeläin on broileri, jota teurastetaan muihin tuotantoeläimiin nähden merkittävästi eniten. Broilereita teurastettiin vuonna 2020 yhteensä 79 miljoonaa kappaletta teurastettujen tuotantoeläinten ollessa yhteensä noin 83 miljoonaa kappaletta. Jos tilastoja vertaa painon (kg) mukaan, tulee suurin lihantuotanto sioista. Sikoja teurastettiin vuonna 2020 yhteensä 176 miljoonaa kiloa, mikä on eniten painoltaan. Broileri tulee toisena, 145 miljoonaa kiloa. (Luonnonvarakeskus Luke 2021 a.) Toiseksi suurin tuotantoeläinryhmä ovat turkiseläimet. Suomessa kasvatetaan vuosittain yli neljä miljoonaa kettua, minkkiä ja supikoiraa (Eläinten hyvinvointikeskus 2022).

2.3 Eläinsuojelulaki ja uusi eläinten hyvinvointilaki

Suomen uutta eläinsuojelulakia valmisteltiin maa- ja metsätalousministeriössä vuodesta 2010 saakka, ja eduskunta hyväksyi ehdotetut lait keväällä 2023 (Eduskunta 2023). Aiempi eläinsuojelulaki oli vuodelta 1996, joten uudelle eläinlaille koettiin tarvetta kasvaneen eläinkäsityksen myötä. Uudessa eläinsuojelulaissa halutaan muuttaa painopiste eläinten suojelun sijaan eläinten hyvinvoinnin edistämiseen, ja puhutaankin ”eläinten hyvinvointilaista”.

Eläinsuojelulaki on laaja kokonaisuus, joka asettaa konkreettisen minimitason sille, miten eläimistä huolehditaan ja se vaikuttaa eläintuotantoon enemmän kuin mikään muu laki. (Kivelä, Lahtinen, Uotila 2016, 7, 13.) Uudessa eläinten hyvinvointilaissa muutoksia tulee muun muassa emakoiden tiineytshäkkien ja porsaiden kirurgisen kastration kiellolla 12 vuoden siirtymäajalla, uusien porsitushäkkien rakentamisen ja käyttöönoton kiellolla, pakollisella kivunlievityksellä kivuliaissa toimenpiteissä, uusien parsinavettojen rakentamisen kiellolla ja pidentämällä lypsylehmien jaloitteluvollisuutta nykyisestä 60 päivästä 90 päivään (Valtioneuvosto 2022).

Kritiikkiä laki on saanut muun muassa sen riittämättömiin parannuksiin tuotantoeläinten pidosta häkeissä. Kanoja saa edelleen pitää häkeissä, ja porsitushäkkikielto kieltää vain uusien häkkien rakentamisen, ei niiden käyttöä. Laki ei myöskään sisällä kirjauksia turkiseläinten olosuhteiden parantamiseksi. (Turula 2022.)

2.4 Journalistiset käsitteet ja Yle

Heikki Kuutin kirja Mediasanasto määrittelee mediamaailman ja viestinnän käsitteitä. Kuutin määritelmän mukaan journalismi on toimittajien tekemä työ, joka edellyttää sanomien välittämisessä teknistä joukkoviestintä kuten sanomalehteä, aikakausilehteä, radiota tai televisiota. Journalismiin tehtäviin lukeutuvat totuudenmukaisen ja olennaisen tiedon välitys, yhteiskunnallisen vallankäytön valvonta sekä sananvapauden ja julkisen keskustelun edistäminen. Journalismi voidaan nähdä ympäröivän yhteiskunnan ja maailman tapahtumien ja kehityskulkujen tarkastelijaksi, kuvaajaksi, seurantajaksi ja arvioijaksi pyrkimällä mahdollisimman hyvään todellisuuden kuvaukseen tekstin, kuvan ja äänen avulla. (Kuutti 2012, 68.)

Uutinen on faktapohjainen kuvaus jostain ajankohtaisesta tai äskettäin tietoon saadusta yleisesti kiinnostavasta asiasta. Uutiskriteereillä puolestaan tarkoitetaan asioille ja tapahtumille annettavaa journalistista merkitystä, jonka kautta valitaan julkaistavat uutiset. Uutiskriteereinä pidetään asioita, jotka vaikuttavat ihmisten elämään, ovat ajankohtaisia, tärkeitä pidettyjä tai kiinnostavia. Kaupallistumisen myötä uutisoitavien asioiden mielenkiintoisuus on korostunut, sillä näin pyritään tavoittamaan enemmän lukijoita. (Kuutti 2012, 71, 210–211.)

Uutistyyppit määrittelevät sen, miten asiasta uutisoidaan. Yllättävän, tärkeänä pidetyn asian tapauksessa saatetaan julkaista nopea uutissähke, jonka tarkoitus on jakaa asia nopeasti ja tiiviisti. Uutisraportti on -sähköä laajempi, ja se käyttää tapahtuman esittämiseen kuvailevia keinoja. Muita uutistyyppejä ovat uutiskommentti, jonka pääpaino on tarkasteltavien asioiden tai tapahtumien tulkitsemisessa, ja uutistausta, joka pyrkii liittämään uutisen laajempiin asiayhteyksiin kuten yhteiskunnalliseen, poliittiseen tai kansainväliseen kontekstiin, jotta yleisö ymmärtäisi uutisen merkityksen. (Kuutti 2012, 209.)

Yle eli Yleisradio Oy on vuonna 1926 perustettu julkisen palvelun mediatyhtiö. Yleä rahoitetaan yleisradioverolla, ja se on lähes täysin Suomen valtion omistuksessa. Ylen toiminta on määrätty Yleisradiolaissa, ja sen lisäksi Ylen toimintaa ohjaavat eri säädökset, toimintaperiaatteet ja ohjeistukset, kuten Ylen ohjelmatoiminnan ja sisältöjen eettiset ohjeet ja journalistiset ohjeet. Yle kuvaa tehtävikseen demokratian ja kulttuurin vahvistamisen sekä tasa-arvon ja yhteenkuuluvuuden edistämisen. (Yle 2022, Yle 2023.) Vuonna 2022 eduskunta hyväksyi Yle-lain muutoksen, jonka mukaan Ylen verkossa julkaistujen tekstisisältöjen tulee liittyä liikkuvaa kuvaa tai ääntä sisältäviin

julkaisuihin. Poikkeuksena ovat nopeat uutistilanteet, vähemmistökielellä tehtävät uutissisällöt ja oppimiseen liittyvät tekstit. (Parkkinen 2022.)

Yle on merkittävässä asemassa siinä, mitä uutisia suomalaiset vastaanottavat päivittäin. Ylen tavoittaa päivittäin noin 79 prosenttia suomalaista, ja sen tuottamaan sisältöön luotetaan. (Yle 2019, Hanhivaara 2020.) Valitsin aineiston lähteeksi juuri Ylen, sen merkittävän aseman ja laadukkaan sisällön takia. Seuraan myös itse Ylen uutisia päivittäin ja pidän tätä luotettavan tiedon lähteenä. On mielenkiintoista tutkia, miten yksi Suomen luotetuimmista ja luetuimmista medioista uutisoi tuotantoeläimistä, ja miten uutisoinnin keinot heijastelevat yhteiskunnallisia arvoja ja valtasuhteita.

3 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET

Tuotantoeläinten representaatiota mediassa on tutkittu Suomessa aika vähän ottaen huomioon tuotantoeläinten ja niiden kulutuksen määrän. Tuotantoeläimet ovat hyvin näkymättömiä suomalaisten arjessa. Harva kohtaa niitä muussa kontekstissa kuin kaupan lihahyllyllä valmiina tuotteena. Seuraavissa alaluvuissa esittelen kolme pro gradu -tutkielmaa, jotka käsittelevät tuotantoeläinten representaatiota suomalaisessa mediassa ja avaavat niitä seuraavissa alaluvuissa.

3.1 Ylläpitääkö media lajisorron kulttuuria?

Ylen ja Helsingin Sanomien eläinkuvaa tutki Hannele Kauppinen vuonna 2018 pro gradu -tutkielmassaan *Raaka-ainetta vai tuntevia yksilöitä?* Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, missä määrin Ylen ja Helsingin Sanomien uutiset ylläpitävät ja tukevat lajisorron kulttuuria ja tarjoavatko ne vaihtoehtoisia eläinkuvia. Analyysin tuloksista kävi ilmi, että tuotantoeläimet asemoidaan ensisijaisesti ruokateollisuuden raaka-aineiksi ja uutiset kirjoitetaan elinkeinoelämästä ja taloudellisesta näkökulmasta käsin. (Kauppinen 2018.)

Uutisissa eniten ääneen pääsivät viranomaiset ja toiseksi eniten tuottajat, kolmantena elinkeinoelämän harjoittajat, sitten muut toimijat ja eläinsuojelijat ja viimeisenä eläimet itse. Kauppinen pohtii tutkielmassaan myös journalismin eettistä vastuuta. Hänen mukaansa journalistien olisi hyvä pohdita omaa suhdettaan muihin eläimiin ja sitä, millaista kuvaa he rakentavat sanoillaan ja kuvaillaan eläinyksilöistä. Eläimet eivät pysty puhumaan omien oikeuksiensa puolesta, joten ne tarvitsevat puolestapuhujia myös journalismin ja uutismedian kentältä. (Kauppinen 2018.)

3.2 Spesismi eli eläinlajien eriarvoistaminen Aamulehdessä

Spesismiä eli lajienvälistä eriarvoisuutta Aamulehdessä tutki Anne Heimonen vuonna 2004 pro gradu -tutkielmassaan *Eriarvoiset eläimet: ihminen, kone, eläin. Eläindiskurssit ja spesismi Aamulehdessä.* Hän huomasi tutkielmassaan, että eläimistä puhutaan muun muassa esineellistämisen, uhan, inhimillistämisen ja eläimellistämisen keinoin. Tuotanto-, laboratorio- ja riistaeläimet nähtiin esineellistämisen kautta, kun puolestaan ihmisten kanssa työskentelevät eläimet, kuten

ravihevoseet kuvattiin inhimillistämisen keinoin. Inhimillistämässä eläimet nähdään yksilöinä, mutta niiden lajinomaiset piirteet unohtuvat. (Heimonen 2004.)

Uutisoidessa ”ihmisen alueelle” eksyneistä villieläimistä uutisointi esitti eläimistä hyvin stereotyyppisen kuvan eikä tarjonnut selityksiä eläinten toiminnalle. Heimosen mukaan tällainen uutisointi laskee rimaa rangaista eläimiä tulevaisuudessa, vaikka eläin vain toimisi pysyäkseen hengissä huononevissa oloissa. (Heimonen 2004.)

3.3 Vaiettu tappaminen

Tuotantoeläimen kuoleman representaatiota teurastamiseen liittyvissä teksteissä tutki Tiina Ollila pro gradu -tutkielmassaan *Halal-lihaa ja näkymätön kuolema: tekstintutkimus Suomessa vuonna 2016 julkaistuista teurastamiseen liittyvistä julkisista teksteistä* vuonna 2018. Ollilan tutkimus sai alkunsa Ylen MOT-ohjelman vuonna 2015 julkaisemien salaa kuvattujen teurastamovideoiden synnyttämästä mediahuomiosta. (Ollila 2018.)

Ollila tutki, kuinka eri julkiset tekstit käsittelevät tuotantoeläinten kuolemaa, ja vertasi miten representaatio poikkeaa, kun puhutaan halal-teurastuksista. Ollilan tutkimuksessa ilmenee, miten teurastaminen on etäännytetty kuluttajasta. Teurastus hoidetaan suljettujen seinien suojassa ja teurastamisesta puhuttaessa tekijyys ja ihmisen läsnäolo on häivytetty. (Ollila 2018.)

Ollila kritisoi myös toimittajia ammattiryhmänä siitä, etteivät he ole tarttuneet teurastamisaiheeseen tai laajemmin eläintuotannon eri puoliin itsenäisesti. Hänen mukaansa toimittajien tulisi analysoida valtasuhteita ja esittää kriittisiä huomioita yhteiskuntaa koskevista asioista, eikä heidän tulisi tyytyä markkinointia tekevien yhtiöiden antamiin materiaaleihin. (Ollila 2018.)

4 TUTKIMUSMENETELMÄT JA AINEISTO

Opinnäytetyössäni selvitän, millainen on Ylen esittämä kuva tuotantoeläimistä. Käytän aineistona Ylen julkaisemia artikkeleita tuotantoeläimistä vuosilta 2020 ja 2021. Haen aineiston Ylen verkkosivujen hakukoneen kautta käyttämällä hakusanaa ”tuotantoeläimet”. Tutkimusmenetelminä käytän kriittistä diskurssianalyysiä sekä laadullista sisällönanalyysiä.

4.1 Kriittinen diskurssianalyysi ja laadullinen sisällönanalyysi

Käytän analyysissäni kriittisen diskurssianalyysin mallia. Diskurssianalyysi on aineistolähtöistä kielenkäytön tutkimusta, jossa tulkinnot rakentuvat empiirisen aineiston, eli tässä tapauksessa uutisten, kontekstisidonnaisen analyysin varaan. Kriittisessä diskurssianalyysissä tutkitaan millaiset diskurssit, eli kielenkäyttöä ohjaavat käytännöt ovat vakiintuneet, ja kuinka ne rakentavat samalla sosiaalista todellisuutta. (Suoninen 2022.) Diskurssista puhuttaessa keskeistä on intertekstuaalisuuden käsite, eli kaikki kirjoitetut ja puhutut tekstit viittaavat aina toisiin teksteihin (Valtonen 1998, 99).

Kaikki kielen käyttö rakentaa versioita todellisuudesta, tiedostettiinpa sitä tai ei. Jotkin tavat kuvata jotain ilmiötä ovat voineet saada enemmän tilaa mediassa ja yhteiskunnassa kuin toiset ja ovat muodostaneet täten jaettuun itsestäänselvyksiä tai totuuksia, jotka ovat muuttuneet osaksi kyseenalaistamatonta arkijärkeä. Neutraaleimmankin tuntuiset kuvaukset muodostavat kohteisiinsa oletuksia siitä, mikä on luonnollista. Kriittisen diskurssin valta-analyysillä pyritään selvittämään, miten jotkut diskurssit saavuttavat totuuden aseman ja miten näitä totuuksia tuotetaan. (Valtonen 1998, 97, 103, 105.)

Käyn aineiston läpi käyttämällä laadullista sisällönanalyysiä, jotta saan jaoteltua artikkelit teemoittain helpommin analysoitavaan muotoon. Jaan artikkelit sen mukaan, minkä asian kautta ne käsittelevät tuotantoeläimiä. Sisällönanalyysissä keskitytään siihen, mistä asioista, aiheista ja teemoista aineisto kertoo, mutta kielellisen tai muun ilmaisun muotoa ei oteta analyysin kohteeksi (Vuori 2022). Tutkin aineistoa esittämällä kysymyksiä: Miten tuotantoeläimistä uutisoidaan? Minkälaisista näkökulmista käsin tuotantoeläimiä kuvataan? Kuka on äänessä? Mitä jätetään kertomatta?

4.2 Aineiston keruu ja rajaus

Käytän aineistona Ylen julkaisemia artikkeleita tuotantoeläimistä ajalta 10.10.2020–10.10.2021. Keräsin aineiston Ylen verkkosivujen hakukoneen kautta hakusanalla ”tuotantoeläimet”. Jätin aineistosta pois kolumnit ja uutiskoosteet. Jätin pois myös hevosia käsittelevät uutiset, vaikka nekin voitaisiin lukea tuotantoeläimiksi. Hevosuutiset käsittelevät pääasiassa raviurheilua, jonka katson olevan eläintuotannosta erillinen asia. Yhteensä artikkeleita löytyi 40. Jaottelin ne seuraavan taulukon mukaisesti minkä asian kautta ne käsittelevät tuotantoeläimiä:

TAULUKKO 1. Ylen artikkelien lukumäärä sen mukaan, minkä asian kautta ne käsittelevät tuotantoeläimiä. Artikkelit ovat ajalta 10.10.2020–10.10.2021.

Taudit ja onnettomuudet	Elinkeinoelämä	Eläinsuojelurikokset ja eläinlainsäädäntö	Eläin muualla kuin tuotantolaitoksessa
16	11	7	6

5 YLEN UUTISOINTI TUOTANTOELÄIMISTÄ

Käsittelen alaluvuissa Ylen artikkeleita teemoittain. Aloitan suurimmasta teemasta eli taudeista ja onnettomuuksista. Seuraavaksi tarkastelen toiseksi suurimman teeman, joka kuvaa tuotantoeläimiä elinkeinoelämän kautta. Analyysin lopulla käyn läpi eläinsuojelurikoksien ja eläinlainsäädännön kautta uutisoimisen sekä uutiset, joiden teemana on tuotantoeläimet muualla kuin tuotantolaitoksessa.

5.1 Taudit ja onnettomuudet

Tarkastelemistani Ylen artikkeleista suurin osa käsittelee tuotantoeläimiin kohdistuneita onnettomuuksia ja tauteja. Eniten uutisoidaan turkiseläimiin kohdistuneista koronatartunnoista, yhteensä 11 kertaa. Toiseksi eniten uutisoidaan lehmien paoista, joista on 3 uutista. Yksi uutisista on laajempi artikkeli sikaruton historiasta ja tuotantoeläinten osuudesta pandemioiden synnyssä, ja yksi uutinen kertoo siipikarjan ulkonapitokiellosta lintukirppujen takia.

Koronavirustartunnoista uutisoitaessa uutiset painottuvat Ruotsiin ja Tanskaan, joiden turkistarhoilla reagoitiin minkeissä esiintyneeseen muuntuneeseen koronavirukseen. Seuraavat uutiset kertovat koronan vaikutuksista lähimaiden turkistuotantoon ja Suomen reagoinnista mahdolliseen vaaraan: *Tanskassa lopetettiin miljoonia minkkejä – nyt ruhot halutaan kaivaa esiin ja polttaa, sillä raatoja on noussut maan joukkohautoista, Minkeille ja supikoirille on kehitteillä koronavirusrokote – ”Rokote poistaisi tarhaajilta ison huolen alan tulevaisuudesta” ja Ruotsi kielsi minkkien pennuttamisen koronan vuoksi, voisiko sama tapahtua Suomessa? Ruokavirasto: edellyttäisi poliittista päätöstä.*

Tanskassa muuntunut koronavirus oli tarttunut minkeistä ihmisiin, ja tämän seurauksena Tanskassa päädyttiin lopettamaan kaikki maan minkit turkistarhoilla, yhteensä 15–17 miljoonaa eläintä. Tämän myötä päädyttiin myös lopettamaan maan turkistuotanto vuoteen 2022 saakka kokonaan. Myöhemmin hallituksen linjaus minkkien massalopettamisesta osoittautui lainvastaiseksi, sillä minkkejä lopetettiin myös tarhoilla, joista ei ollut löydetty koronavirusta. Ruotsissa minkkien pennuttaminen kiellettiin vuoden 2021 loppuun saakka koronavirustartuntojen vuoksi.

Ylen uutisoinnissa naapurimaiden kokema korona koetaan potentiaalisena uhkana suomalaiselle turkistarhaukselle ja elinkeinolle. Tähän uhkaan vastattiin teettämällä koronatestejä turkiseläimille. Pääasiassa testit tehtiin kuitenkin jo kuolleille, ja Suomessa alettiin rokottamaan turkiseläimiä ensimmäisenä Euroopan unionissa.

Uutisista välitty turkistarhaajien huoli omasta elinkeinostaan ja Fifurin viestintäjohtaja kommentoi Ruotsin tilannetta täysin taloudellisesta näkökulmasta: ”Ruotsin päätös on tosi harmillinen. Se tarkoittaa, että yhden vuoden pentutuotanto ja käytännössä vuoden tulot jäävät pois.” Ylen uutisointi keskittyy nimenomaan tuottajan ja talouden näkökulmaan. Asiantuntijalausuntoja uutisissa tarjoaa Ruokavirasto ja Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitto ry (STKL), jonka alaisuudessa toimii myös Fifur.

Koronasta aiheutuva huoli ei koske eläinyksilöiden hyvinvointia tai laajemmin eläintuotannon vastuuta zoonosien eli muunlajisista eläimistä ihmisiin leviävien virusepidemioiden levittäjinä. Eläinten rokottaminen nähdään ensisijaisesti keinona lieventää turkistarhaajan huolta elinkeinon tulevaisuudesta, eikä keinona suojata eläinten hyvinvointia tai vähentää pandemian leviämistä: ”Eläinten suojaus rokotteella poistaisi suomalaisilta tarhaajilta ison huolen alan tulevaisuudesta.”

Tanskan turkistarhojen miljoonien minkkien lopettamista koronan takia kuvataan myös mahdollisuutena suomalaisen elinkeinon kasvuun uutisessa *Onko tässä Suomen turkisalan pelastus? Maan tiheimmälle turkistarha-alueelle houkutellaan nyt uusia yrittäjiä Tanskasta, missä minkkien tarhaus on kielletty*. Uutisoinnissa tuodaan esille, ettei korona ole enää minkkien rokotuksien myötä uhka suomalaisilla turkistarhoilla. Koronan koetaan jopa tuoneen mukanaan mahdollisuuden taloudelliseen kasvuun, kun Tanska Euroopan suurimpana turkisten tuottajana on poissa pelistä. Uutisointi luo myös sankarikuva suomalaisista turkistarhaajista, jotka jatkavat tuotantoaan uhista huolimatta ja ne osittain selättäneinä.

5.2 Elinkeinoelämää, maalaisromantiikkaa

Uutisia, jotka kuvaavat tuotantoeläimiä elinkeinon näkökulmasta, löytyi 11 kappaletta. Elinkeinoaiheiset jutut keskittyivät uutisoimaan alan ympäristöystävällisistä innovaatioista kuten biokaasulaitoksesta ja yölaiduntamisen käyttöönotosta, eläintuotannon luonnonmukaisuudesta, harvinaisrohtuisen lihasian kasvattamisesta sekä ihmisten kasvaneesta kiinnostuksesta luontoa kohtaan, joka

näky esimerkiksi halukkuutena ryhtyä lammaspaimeneksi kesällä. Yksi jutuista tarkastelee maaseudusta vieraantumista ja yksi sianlihatuottajan ahdinkoa laskeneen kysynnän vuoksi. Uutiset sijoittuvat pääasiassa pienimuotoisille eläintiloille, poikkeuksena yksi uutinen sianlihatuotannosta, jossa sikoja kasvatetaan kerralla 680 kappaletta.

Jutuista kuusi koskee lammastuotantoa, jossa keskeisessä asemassa on luonnonmukaisuus ja laiduntaminen. Metsähallituksen järjestämille paimenviikoille pääsystä uutisoidaan mahtavana vastapainona kaupunkilaisarjelle ja kasvavana trendinä. Paimeneksi valikoituva maksaa 400–500 euroa päästäkseen paimentamaan lampaita viikoksi ja lampaiden paimentamista verrataan lomailuun. Lammastuotanto nähdään luonnon monimuotoisuudelle hyvänä laiduntamisen ansiosta, ja jutuissa lampaat kuvataan muutaman yksilön laumoina.

Uutiset synnyttävät idyllistä kuvaa maaseudusta, joka ei kuitenkaan kuvaa eläintuotannon koko arkea. Olen huomannut, että eläintuotantoa puolletaan usein laiduntavien eläinten tärkeydellä perinnebiotooppien ylläpitämiseksi. Kuitenkaan tähän ylläpitoon ei vaadita lehmiä ja lampaita siinä määrin mitä nykyinen eläintuotanto Suomessa on. Näkisin, että uutisoinnissa olisi hyvä tuoda esille myös eläintuotantoa laajempaa kokonaisuutena kuin pelkästään pienimuotoisena toimintana. Uutisissa jätettiin usein kertomatta lampaiden kasvatuksen tarkoitus, joten syntyi kuva, että lampaat ovat olemassa laiduntaakseen ja pitääkseen huolta ympäristöstä. Todellisuudessa lampaita kasvatetaan niiden lihan takia, josta sivutuotteena syntyy villaa, ja nautoja kasvatetaan niistä saatavan maidon ja lihan vuoksi.

Maaseudun ja eläintuotannon elämyksellisyyttä ja ihmisten luonnosta vieraantumista käsiteltiin uutisessa *Maaseutu on monille vieras ja siksi lypsylomat ja paimenviikot kiinnostavat – maatilayrittäjä: ”On kysytty, mihin pääsisi keppejä keräämään”* Uutisessa haastatellaan maatilamatkailun harjoittajaa Elina Holstilaa, joka pitää kotieläinpihaa. Holstilan mukaan Etelä-Suomalaiset eivät tiedä mistä esimerkiksi maito tulee kaupan hyllylle. Tähän luonnosta vieraantumiseen tarjotaan ratkaisuksi tilavierailuja: ”Kaupungistunut Suomi on vieraantunut maaseudusta ja alkutuotannosta. Tutkimusten mukaan suurella osalla alakoululaisista on heikko käsitys siitä, mistä ruoka tulee. Luontosuhdetta halutaankin parantaa esimerkiksi paimenlomien ja tilavierailujen avulla.”

Holstilan kotieläinpiha on kuitenkin kaukana suomalaisesta eläintuotannosta, eikä näkemykseni mukaan siellä vierailemalla saa kokonaiskäsitystä ruuantuotannosta. Uutisessa tämä myönnetään siteeraamalla Holstilaa itseään: ”Onhan tämä kaukana tuotantolaitoksesta, tämä on enemmän

sellaista kotieläinten hoitamista.” Eläimiä kutsutaan myös tuotantoeläimen sijaan lemmikeiksi: ”Heidän on helppoa ottaa ihmisiä vierailuille, koska eläimet eivät ole tuotantoeläimiä vaan lemmikkejä.” Pientiloilla *asustavat* kanat, ankat ja kanit mielletään lemmikeiksi, toisin kuin suuremmissa määrissä kasvatettavat samanlaiset tuotantoeläimet.

Uutisessa kerrotaan kampanjasta, jonka avulla kaupungistuneiden lasten maaseutusuhdetta halutaan parantaa ottamalla lapset mukaan ”konkreettiseen tekemiseen”, jolla tarkoitetaan lavakaulusviljelmää. Ruuan tuotanto Suomessa on kuitenkin muutakin kuin kasvien kasvattamista. Siihen kuuluu myös munan-, maidon- ja lihantuotanto.

Uutiskuva (kuva 1) vahvistaa maalaiselämän romantiikkaa, jossa luonnonläheisyys ja eläinten hyvinvointi ovat arvossaan. Eläimet elävät häkeissä, mutta häkki on niin iso, että ihminenkin pystyy seisomaan siinä helposti. Pientiloilla lapset pääsevät toki tutustumaan eläimiin yksilöinä, mutta se ei kerro niistä olosuhteista, joissa miljoonat muut samanlaiset tuotantoeläimet elävät. Suomalaisella kananmunan tuotantotilalla on kanoja keskimäärin yhdeksäntuhatta (Eläinten hyvinvointikeskus 2021). Luonto- ja eläinsuhdetta pientilavierailut voivat parantaa, mutta samalla ne etäännyttävät tehotuotannon arjesta. Kuvassa 1 oleva tyttö pitelee kädessään kuvatekstin mukaan *kaverikanaa*, ei syötävää tai hyödynnettävää tuotantokanaa.



Kuva 1. ”Kuvassa Alina Holstilalla on kaverikana sylissään.” (Ullakko 2021.)

Saman lajin erikaltaisesta kohtelusta kielii myös kahden sianlihatuottajasta kertovan uutisen vertaaminen keskenään. Ylen juttu linderödsioista luo kuvaa sianlihantuottajista, jotka tekevät työtään rakkaudesta eläimiin: ”Kohtaaminen harvinaisen rodun kanssa oli rakkautta ensisilmäyksellä.” Linderödsikoja kasvatetaan kerralla 70 yksilöä. Hitaan kasvunsa vuoksi ne saavat elää kaksivuotiaiksi ennen teurastusta, kun eläintuotannossa yleensä sika teurastetaan kuuden kuukauden ikäisenä (Eläintieto.fi). Eläintuottajat kuvailevat sikojaan *älykkäiksi* ja *kilteiksi*.

Toisessa Ylen uutisessa puhutaan eri sävyyn: ”Ikälän tilalla Pielavedellä kasvaa joulukinkkuja. Sikalan karsinoissa on kaikkiaan 680 sikaa, ja röhkimisen ääni on sen mukaista.” Siat elävinä ja tuntevina yksilöinä on häivytetty ja puhutaan pelkästä tuotteesta. Ikään kuin karsinoissa kasvaisi joulukinkkuja valmiiksi prosessoituina ja pakattuina. Tämä kertonee siitä, että pientiloilla sikoihin on helpompi yhdistää tunneside ja käsittää ne tunteviksi, älyllisiksi olennoiksi, toisin kuin täyteen ahdetuissa tuotantohalleissa.

5.3 Eläinsuojelurikokset ja eläinlainsäädäntö

Eläinsuojelurikoksiin ja eläinlainsäädäntöön lukeutuvia uutisia on yhteensä seitsemän. Eläinsuojelurikoksista uutisoidaan neljä kertaa, joista kolme koskee lampaiden laittomia halal-teurastuksia ja yksi kansanedustajan laiminlyönnistä lampaitaan kohtaan. Loput kolme uutista koskevat EU:n lainsäädäntöä.

Ylen juttu *Ovatko nämä kanat onnellisia?* keskittyy eri kanaloiden pitäjiä näkökulmiin. Uutisen aiheena on Euroopan komission puoltama kansalaisaloite, joka kieltää häkkikasvatuksen vuoteen 2027 mennessä. Jutussa pohditaan kanojen hyvinvointia ja häkkikiellon tarpeellisuutta. Suomessa suurin osa munijakanoista elää virikehäkeissä, joihin on tulossa muutos: S-ryhmä ja Kesko ovat kieltämässä virikehäkkikananmunien myynnin viiden vuoden sisällä ja Lidl lopetti niiden myymisen jo 2016. Ihmisten kasvanut ymmärrys muunlaisia eläimiä kohtaan näkyy Euroopan kansalaisaloitteessa, mutta silti suomalaisten kananmunien kulutuksesta puolet tulee virikehäkkikanojen munista, joka on eniten koko Pohjoismaissa.

Uutisjuttu alkaa puhutellen lukijaa kysyvällä otsikolla: ”Ovatko nämä kanat onnellisia?”, jonka yhteydessä esitetään kuva virikehäkkikanoista (kuva 2). Kuvassa näkyy joukko virikehäkeissä olevia

munijakanoja, joilla on uutisen mukaan käytössään keskimäärin A4-paperiarkin kokoinen tila. Kuvassa näkyvät kanat eivät saa suoristetuksi päätään, niiden jalat koskettavat metallihäkin verkkopohjaa ja höyhenpeite on huonokuntoista ja harvaa. Lajinmukainen käyttäytyminen, kuten kuopiminen ja venyttely, on ahtaassa häkissä vaikeaa. Kuva vetoaa tunteisiin ja kuvaa kanat osana koneistoa, jossa kanat on erotettu tuottamastaan tuotteesta, munista. Kuvasta ei välity kuva hyvinvoivasta ja onnellisesta kanasta.



Kuva 2. ”Ovatko nämä kanat onnellisia?” (Viitala 2021.)

Uutisen alku herättää lukijaa pohtimaan sitä, kenen munia me ihmiset kulutamme ja ovatko nämä lain vaatimat minimiolosuhteet riittävät takaamaan eläimen onnellisuutta. Uutinen kuitenkin lähtee puoltamaan eläintuottajaa ja kyseenalaistaa pääkuvan todennäköisesti herättämän tunnereaktion. Uutinen esittää lukijalleen toisen kysymyksen: ”Onko vapaa kana kuitenkin onnellisempi kuin häkissä elävä?”

Jutussa haastatellaan virikehäkkikanalan pitäjää Jaakko Saloa, joka kertoo kauppojen toiminnan olevan *pelkkää hyvesignointia*, sillä hänen mukaansa: ”Suomessa eläinten asiat ovat hyvällä tolalla.” Salo puoltaa virikehäkkien käyttöä, sillä häkissä eläessä kanat sairastavat vähemmän kuin esimerkiksi lattiakanaloissa. Kanojen hyvinvoinnin asiantuntijana pidetään kanoista hyötyvää tuottajaa ja onnellisuuden mittarina pidetään kanojen fyysistä terveyttä, ei esimerkiksi sitä, kuinka eläimet pääsevät toteuttamaan itseään lajityypillisesti.

Samassa uutisessa haastatellaan neljää kanatilallista, eläinlääketieteen lehtoria Eija Kaukosta ja eläinten hyvinvointikeskuksen johtajaa Satu Raussia. Kaukosen ja Raussin haastattelut jäävät kuitenkin hyvin pintapuolisiksi. Niissä todetaan, ettei Suomessa kanojen onnellisuutta ole tutkittu juuri lainkaan, joten vaihtoehtoista näkökulmaa tuotantokanojen hyvinvoinnista ei uutiseen saada. Lattiakanalan pitäjät Juuso Hulmi ja Martti Tytykoski puolestaan arvioivat, että heidän kanansa voivat hyvin: ”Hulmilla ja Tytykoskella on kuitenkin tuntemus siitä, että kanat voivat hyvin heidän tilallaan, vaikka vastauksia kanoilta ei saada.” Tilallisten arviot eläinten hyvinvoinnista saavat uutisessa enemmän painoarvoa kuin eläinten hyvinvoinnin asiantuntijat.

Tekstissä virikehäkkikanoja verrataan *kerrostalon asukkaisiin*, joka etäännyttää kanan lajijomaisista tarpeistaan: ”Kanat ovat virikehäkeissä kuin kerrostalon asukkaita. Häkkeitä on päällekkäin useassa kerroksessa, ja jokaisessa häkissä on viitisenkymmentä kanaa.” Virikehäkkien vertaaminen kerrostaloon luo mielikuvaa kanojen rakentamasta yhteisöstä, jossa kanat olisivat vapaasta tahdostaan. Kerrostalon asukkailla on vapaus poistua asunnoistaan toisin kuin häkkikanoilla tai tuotantoeläimillä yleensäkin. Vertaamalla häkkikanalaa kerrostaloon voidaan myös perustella häkkikanaloiden epäluonnonmukaisuutta – eihän ihmisten asuminen kerrostaloissa ole kovinkaan luonnollista, mutta se voidaan perustella esimerkiksi tehokkuudella tai pienemmällä hiilijalanjäljellä.

Lattiakanalaa puolestaan kuvataan *mummolan kanalaksi*, joka luo maalaisromanttista kuvaa pien-tilasta, jossa kanat ovat lemmikkieläimiä eivätkä tuotantokoneita: ”Ei meille ole ongelma tuottaa vastuullisesti ja eettisesti. Tämähän on kuin mummon kanala, mutta kanoja on aika monta tuhatta enemmän, Tytykoski lisää ja naurahtaa.” Kuvassa 3 näkyvässä lattiakanalassa kanoja on 24 000. Kanalan pitäjät on istutettu keskelle kuvaa kanojen näkyessä takana ja ympäröivillä hyllyillä. Haastattelussa mainittu mummolan kanala ei näyttäyty kuvan kertomassa maailmassa.



Kuva 3. Tässä lattiakanalassa kanoja on 24 000 kappaletta. (Viitala 2021.)

5.4 Eläin muualla kuin tuotantolaitoksessa

Ylen uutisista löytyi kuusi uutista, joissa käsitellään tuotantoeläimiä yksilöinä. Nämä uutiset sijoituvat kuitenkin tuotantolaitoksen ulkopuolelle, jossa tuotantoeläimiä pidetään lemmikkieläimen asemassa.

Utinen *Koulukana Töyhtö Kananen* kertoo koulukana Töyhtöstä, jonka arkeen kuuluvat vierailut lasten opetustunneilla. Töyhtö on kana, joka on saanut lapsen ominaisuudet ja oman persoonan: ”Töyhtö edustaa pehmeitä arvoja, kuten lapsetkin luonnostaan edustavat. Empatiaa, välittämistä, huolenpitoa, luottamusta. Töyhtö palkitsee rauhallisen käsittelijän vaikkapa nukahtamalla syliin.” Näitä piirteitä ei tuoda esille, kun käsitellään tuotantoeläimiä tuotantolaitoksissa. Eläimen siirtäminen tuotantotilalta ihmisen arkeen mahdollistaa eläimen näkemisen muunakin kuin materiaalina, tuotantovälineenä tai hävikkinä. Jutussa Töyhtöä kuvaillaan inhimillistämisen keinoin ja juttu on enemmänkin humoristinen hyvänmielen juttu kuin uutinen. Töyhtön *työjärjestykseen* kuuluu läksyjentarkastus, hän ei määrää ketään jälki-istuntoon ja hän on *kanakiusattu*, jolla viitataan Töyhtön avulla käsiteltävään kiusaamiseen.

Jutussa tuodaan ilmi, että lapsilla on paljon kysymyksiä kanoista, mutta sitä ei kerrota, mitä lapsille kanojen elämästä kerrotaan. Luodaanko lapsille – kuten myös lukijalle – kuva siitä, että kaupasta

ostetut kanamunat tulevat Töyhtön tavoin nimetyiltä yksilöiltä? Uutisen kanayksilö voi elää yli 10-vuotiaaksi, toisin kuin tuotantoeläiminä käytetyt 3,5 miljoonaa munijaa. Tehotuotannossa kanat lopettavat munimisen noin 1,5 vuoden iässä, jolloin ne lopetetaan (Eläinten hyvinvointikeskus 2021). Jutussa jätetään mainitsematta se, miten Suomen lain puitteissa harjoitettu eläintuotanto kohtelee Töyhtön kaltaisia munijakanoja.

Toinen esimerkki tuotantoeläimistä, jotka ovat ansainneet elämän ihmisen lemmikkieläimenä, on uutinen *Katso hellyttävä video: Hanhikolmikosta piti tulla joulupaisteja, mutta ne sulattivat Sampo Häkkisen sydämen ja seuraavat nyt isäntäänsä kaikkialle*. Jutussa kerrotaan maalla asuvasta pariskunnasta, joka hankki kolme hanhen munaa aikomuksenaan kasvattaa niistä alusta asti omat hanhipaistinsa. Hanhien hautomisen ja kasvun seuraamisen myötä pariskunnalle ja hanhille syntyi kuitenkin lemmikkieläimiin verrattava ystävyyssuhde.

Jutussa aihetta käsitellään huumorin kautta. ”Isännän sydämen sulaminen” on kuin ote lasten tarinasta, sitä vahvistaa hanhille annetut nimet Aku Ankka -lehdessä tuttujen veljenpoikien mukaan. Hanhet rinnastetaan pariskunnan koirien kaltaisiksi lemmikkieläimiksi, joiden kanssa voidaan yhtä lailla kommunikoida. Uutiseen on liitetty pariskunnan itsensä ottama kuva (kuva 4), jossa lemmikkikoirat ja hanhen poikaset poseeraavat tasa-arvoisesti asunnon sisällä. Hanhet ovat nousseet ihmisten määräämässä hierarkiassa tuotantoeläimestä lemmikkieläimeksi, millaiseksi koirat yleensä luetaan. Asian käsittely huumorin keinoin kertoo siitä, ettei tuotantoeläimen näkeminen lemmikkieläimen kaltaisessa yhteydessä ole vielä vakiintunutta ja että tämä tarina on hauska poikkeus, joka ei kuvaa ihmisten yleistä suhdetta tuotantoeläimiin.



Kuva 4. "Häkkinen perheen koirat ja tiput ovat tulleet hyvin toimeen keskenään." (Häkkinen 2020.)

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Käsittelen seuraavissa alaluvuissa tuloksia, joihin olen opinnäytetyöni analyysissä päätenyt. Peilaan, miten ennako-odotukseni vastaavat tutkimustuloksia ja pohdin tuotantoeläimistä uutisoinnista. Lopuksi esitän ehdotuksia mahdollisille jatkotutkimuksille.

6.1 Oletukset pitivät pääosin paikkaansa

Ennako-odotukseni olivat, että Yle heijastelee uutisoinnissaan ihmiskeskeisyyttä ja tuottajan näkökulmaa, sillä vaihtoehtoinen eläinkuva on yhä hyvin marginaalinen. Ihmiskeskeisyydellä tarkoitan sitä, että eläinten arvo ja kokemukset tuodaan lukijalle esiin ihmisen kautta. Tuottajan näkökulmaan liittyy eläimen näkeminen tuotantovälineenä tai tuotteena. Odotin myös, että Yleltä löytyy näkökulmaa eläinten oikeuksista, sillä ne ovat olleet esillä julkisessa keskustelussa.

Odotukseni pitivät pääosin paikkaansa. Eettistä pohdiskelua eläinten oikeuksista tai vaihtoehtoista eläinkuvaa ei Ylen uutisista löydy. Uutisissa paistaa ihmiskeskeisyys ja tuotantoeläimistä puhutaan lähinnä kappalemäärinä. Eläinten oikeuksia ja hyvinvointia sivutaan uutisoidessa Euroopan komission puoltamaa kansalaisaloitetta häkkikasvatuksen kieltämiseksi, mutta juttu keskittyy tuottajan näkökulmaan eikä tuotantoeläimistä puhuta lajityypillisen käytöksen tai itseisarvon kautta. Uutiset, jotka koskevat turkistarhausta ja koronapandemiaa, painottuvat tuottajan ja talouden näkökulmaan. Poikkeuksena ovat uutiset, jotka käsittelevät pienimuotoista eläintuotantoa. Eläimistä puhutaan osin myös inhimillistään eli eläimille annetaan ihmistyyppillisiä ominaisuuksia ja eläin häivytetään lajinomaisista piirteistään.

6.2 Pohdintaa

Huomasin aineistoa kerätessäni, että tuotantoeläimistä uutisoidaan aika vähän suhteutettuna niiden määrään Suomessa. Broilerituotannosta ei löytynyt yhtään uutista, vaikka niitä teurastetaan Suomessa vuosittain 79 miljoonaa (Luonnonvarakeskus Luke 2021 b). Eläintuotanto on iso osa suomalaista ruuantuotantoa, muttei siitä löydy tietoa kuin joko eläintuottajalta itseltään tai vaihtoehtoisesti eläinoikeustoimijoilta. Kokisin tärkeäksi, että myös toimittajat tarttuisivat eläintuotantoon laajempaan kokonaisuutena, jotta he voisivat edistää laajempaa keskustelua aiheesta. Tästä

hyvää esimerkkiä on näyttänyt Ylen MOT, eli tutkivan journalismin toimitus, joka on tarttunut muun muassa turkistarhauksen ja kalankasvatuksen epäkohtiin tekemällä aiheista normaalia uutisointia laajemmat selvitykset.

Tuotantoeläimistä uutisoidessa äänen saa yleensä eläintuottaja ja uutisissa eläintilat ovat pääosin pienikokoisia. Pienillä tiloilla eläimille annetaan inhimillisiä piirteitä ja niitä kohdellaan yksilöinä, toisin kuin uutisoidessa isomman luokan tuotantotiloista. Tuotantoeläimistä löytyy myös uutisia, joissa ne eivät ole tuotantolaitoksissa. Tällöin kuitenkin jätetään kertomatta se, millaista tehotuotanto on muille saman lajin edustajille. Uutisointi tuntuu ajavan samanlaisia arvoja kuin MTK:n eläinten hyvinvointikampanja, jossa tuotantoeläinkuva on pelkästään pientiloilta eikä eläintuotannon varjopuolia tuoda juurikaan esiin. Eläintuotannon haitallisista ympäristövaikutuksista ei puhuta lainkaan. Sen sijaan laiduntavien eläinten positiivista vaikutusta perinnemaisemien ylläpitoon tuodaan esille ja uutisissa korostuu eläintuotannon luonnonmukaisuus. Tästä syntyy kuva, että eläintuotanto nykyisenkaltaisenaan olisi ympäristölle jopa välttämätöntä.

Muutamassa Ylen uutisessa harmiteltiin suomalaisten heikentyneitä luontosuhdetta ja vähäistä käsitystä ruuan alkutuotannosta. Kuitenkaan uutiset eivät kertoneet eläintuotannosta kokonaisvaltaisesti. Ylen juttu onnellisista häkkikanoista avasi sentään laajemmin munijakanojen olosuhteita, eri tilojen eroja ja lainsäädäntöä. Jutussa olisi tosin voitu avata enemmän munijakanojen hyvinvointia, lajikohtaisia tarpeita ja syitä miksi häkit halutaan kieltää eläintuotannossa. Lukijaa kannustettiin itse muodostamaan oma mielipiteensä, mutta teksti oli selkeästi eläintuottajan puolella. Ylen uutiset eivät kyseenalaista nykymuotoista eläintuotantoa, vaan puoltavat tuottajan elinkeinon asemaa.

6.3 Lisätutkimukset

Analyysissani käyttämäni aineisto oli laaja. Alkuperäinen aineisto sisälsi 96 artikkelia, joita rajasin, kunnes jäljelle jäi 40. Vielä pienempi aineisto olisi mahdollistanut aiheen tarkemman käsittelyn. Nyt analyysi levisi aika laajalle alueelle. Myös eri tuotantoeläimiin voisi keskittyä ja tutkia esimerkiksi ihmisen suhdetta kanaan, sillä kana on eniten tuotettu ja kulutettu eläin maailmassa.

Tuotantoeläinten representaatiosta mediassa voisi tehdä myös laajemman kuva-analyysin, jossa tutkitaan mitä eläimiä kuvastoissa näytetään eniten, millaisilla rajauksilla, millaisessa ympäristössä ja missä kontekstissa. Otin analyysiini joitakin kuvia mukaan, mutta pääpaino oli tekstin

analysoinnissa. Kiehtovaa olisi myös tarkastella, miten esimerkiksi Maaseudun tulevaisuus ja Helsingin Sanomat uutisoivat tuotantoeläimistä.

Ihmisten ja muunlajisten eläinten suhde on ristiriitainen ja muuttuva. Haluan jatkossakin pohtia ja kyseenalaistaa tätä ristiriitaa ja koen, että journalismissa on kysyntää myös eläinaiheisiin perehtyvälle journalismille.

LÄHTEET

Aaltola, Elisa 2013. Johdatus eläinfilosofiaan. Helsinki: Gaudeamus Oy.

Eduskunta 2023. Eläinten hyvinvointilaki. Hakupäivä 10.2.2023. https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/kirjasto/aineistot/kotimainen_oikeus/LATI/Sivut/elainten-hyvinvointilaki.aspx.

Eläinten hyvinvointikeskus EHK 2021. Kana ja broileri tuotantoeläiminä. Hakupäivä 28.10.2021. <https://www.elaintieto.fi/kana/kana-ja-broileri-tuotantoelaimina/>.

Eläinten hyvinvointikeskus EHK 2022. Turkiseläimet. Hakupäivä 18.3.2022. <https://www.elaintieto.fi/turkiselaimet/>.

Eläinten hyvinvointikeskus EHK 2023. Turkiseläimet tuotannossa. Hakupäivä 17.2.2023. <https://www.elaintieto.fi/turkiselaimet/turkiselaimet-tuotannossa/>.

Hanhivaara, Jussi 2020. Suomalaisten luottamus Yleä kohtaan vahvistui koronakriisin keskellä. Yle verkkouutiset 8.12.2020. Hakupäivä 17.3.2022. <https://yle.fi/uutiset/3-11686444>.

Heinonen, Anne 2004. Eriarvoiset eläimet: Ihminen, kone, eläin. Eläindiskurssit ja spesismi Aamulehdessä. Tampereen yliopisto. Tiedotusopin laitos. Pro gradu -tutkielma. Hakupäivä 19.3.2022. <https://urn.fi/urn:nbn:fi:uta-1-14359>.

Kauppinen, Hannele 2018. Raaka-ainetta vai tuntevia yksilöitä? Tuotantoeläinten eläinkuva Ylen ja Helsingin Sanomien uutisissa. Tampereen yliopisto. Journalistiikan ja viestinnän tutkinto-ohjelma. Pro gradu -tutkielma. Hakupäivä 23.11.2021. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:uta-201805291795>.

Kivelä, Mai, Lahtinen, Veikka ja Uotila, Laura 2017. Uusi eläinlaki. Helsinki: Into kustannus Oy.

Kuutti, Heikki 2012. Mediasanasto. Jyväskylä: MediaDoc Oy. Hakupäivä 9.2.2023. Issuu.com. <https://issuu.com/harriwickstrand/docs/mediasanasto>.

Luonnonvarakeskus Luke 2021 a. Mitä Suomessa syötiin vuonna 2020? Hakupäivä 17.3.2022. <https://www.luke.fi/uutinen/mita-suomessa-syotiin-vuonna-2020/>.

Luonnonvarakeskus Luke 2021 b. Tilastotietokanta. Lihatuotanto muuttujina Vuosi, Muuttuja ja Laji. Hakupäivä 28.10.2021. https://statdb.luke.fi/PXWeb/pxweb/fi/LUKE/LUKE_02%20Maatalous_04%20Tuotanto_06%20Lihantuotanto_04%20Vuositilastot/02_Lihantuotanto_teurastamoissa_v.px/table/tableViewLayout2/?loadedQueryId=0f73f045-0880-4663-ad72-3b6aaa0daabe&timeType=from&timeValue=2000.

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK 2021. Eläinten hyvinvointikampanjan toinen aalto starttasi. 26.10.2021. Hakupäivä 28.10.2021. https://www.mtk.fi/-/elainten_hyvinvointi_kampanja.

Nummi, Heidi 2023. Maailman kuvalehti verkkojulkaisu. 10.1.2023. Hakupäivä 2.3.2023. <https://maailmankuvalehti.fi/2023/vain-verkossa/pitkat/tammikuun-vegaanihaasteessa-ennatys-maara-osallistujia-ilmasto-ymparisto-ja-terveys-puhututtavat-mutta-lahimmaksi-tulee-kysymys-elaimista/>.

Ollila, Tiina 2018. Halal-lihaa ja näkymätön kuolema: tekstintutkimus Suomessa vuonna 2016 julkaistuista teurastamiseen liittyvistä julkisista teksteistä. Jyväskylän yliopisto. Kieli- ja viestintätieteiden laitos. Maisterintutkielma. Hakupäivä 10.2.2023. <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/57010>.

Parkkinen, Pia 2022. Eduskunta hyväksyi Yle-lain muutokset – tulevaisuudessa nettijutuissa tulee aiempaa useammin olla yhteys videoon ja audioon. Yle verkkouutiset 1.3.2022. Hakupäivä 7.3.2023. <https://yle.fi/a/3-12338299>.

Ruokavirasto 2018. Seura-, harrastus- ja lemmikkieläimet. Hakupäivä 17.3.2022. <https://www.ruokavirasto.fi/viljelijat/elaintenpito/elainten-hyvinvointi/elainsuojelu-pitopaikoissa/harrastus--ja-lemmikkielaimet/>.

Ruokavirasto 2019. Tuotantoeläimet. Hakupäivä 28.10.2021. <https://www.ruokavirasto.fi/viljelijat/elaintenpito/elainten-hyvinvointi/elainsuojelu-pitopaikoissa/tuotantoelaimet/>.

Suoninen, Eero 2022. Tietoarkisto. Diskurssianalyysi. Hakupäivä 17.3.2022. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/teoreettis-metodologiset-viitekehukset/diskurssianalyysi/>.

Turula, Riikka 2022. Asiantuntija antavat uudelle eläinsuojelulaille sekä kiitosta että moitteita. Yle verkkouutiset 27.9.2022. Hakupäivä 10.2.2023. <https://yle.fi/a/3-12640111>.

Valtioneuvosto 2022. Lakiesitys eläinten hyvinvoinnista annettiin eduskunnalle. Tiedote 22.9.2022. Hakupäivä 10.2.2023. <https://valtioneuvosto.fi/-/1410837/lakiesitys-elainten-hyvinvoinnista-annettiin-eduskunnalle>.

Valtonen, Sanna 1998. Hyvä, paha media. Diskurssianalyysi kriittisen mediatutkimuksen menetelmänä. Teoksessa Media-analyysi tekstistä tulkintaan (toim. Anu Kantola, Inka Moring & Esa Väli-verronen). Helsinki: Helsingin yliopiston Lahden tutkimus- ja koulutuskeskus, 1998.

Vuori, Jaana 2022. Tietoarkisto. Laadullinen sisällönanalyysi. Hakupäivä 21.3.2022. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/laadullinen-sisallonanalyysi/>.

Yle, 2019. Tiedotteet. Yle tavoittaa yhä useamman suomalaisen – jo 96 prosenttia käyttää Ylen palveluita joka viikko. Hakupäivä 17.03.2022. <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2019/04/26/yle-tavoittaa-yha-useamman-suomalaisen-jo-96-prosenttia-kayttaa-ylen-palveluita>.

Yle, 2022. Yleläisen eettiset periaatteet (Code of conduct). Yle verkkosivut 15.6.2022. Hakupäivä 3.3.2023. <https://yle.fi/aihe/s/ylel%C3%A4isen-eettiset-periaatteet>.

Yle, 2023. Mitä on Ylen julkinen palvelu? Hakupäivä 9.2.2023. <https://yle.fi/aihe/s/yleisradio/julkinen-palvelu>.

TUTKIMUSAINEISTO

Blom, Johannes 2021. Sikaruton leviäminen Kaukasukselta Kiinaan saattoi olla koronapandemian alkusysäys – näin eläinten ja ihmisten terveys kulkevat käsi sorkassa. Yle verkkouutiset 23.5.2021. Haku-päivä 28.10.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-11918452>.

Branthin, Dani 2020. Koulukana opettaa luottamusta ja kasvattaa tietoutta ympäristöstä – kanoja on jo useammassa luokassa. Yle verkkouutiset 7.11.2020. Hakupäivä 28.10.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-11623230>.

Enlund, Tapio 2020. Orimattilassa teurastusta pakoillut kyyttö kohtasi loppunsa. Yle verkkouutiset 27.10.2020. Hakupäivä 28.10.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-11613694>.

Frilander, Jenni 2020. Selvitys: suurlobbarit yrittävät pitää EU:n maataloustukijärjestelmän ennallaan – komissio tähtää ilmastolle ja luonnolle ystävälliseen maatalouteen. Yle verkkouutiset 11.10.2020. Hakupäivä 28.10.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-11585552>.

Hannula, Eeva 2021. Luonnonvarakeskus suunnittelee uuden ajan navettaa Jokioisille. Yle verkkouutiset 22.7.2021. Hakupäivä 28.10.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-12027714>.

Holopainen, Heini 2021. Minkeille ja supikoirille on kehitteillä koronavirusrokote – "Rokote poistaisi tarhaajilta ison huolen alan tulevaisuudesta". Yle verkkouutiset 12.1.2021. Hakupäivä 28.10.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-11731317>.

Ikävalko, Kari 2020. Minkkien myynti loppuu yllättävin kääntein Tanskassa – Vantaalle jää maailman ainoa turkisten myyntipaikka. Yle verkkouutiset 13.11.2020. Hakupäivä 28.10.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-11647643>.

Juhola, Teemu 2021. EU:n komissio haluaa kieltää tuotantoeläinten häkkikasvatuksen: vaikuttaisi Suomessa erityisesti muniviin kanoihin ja porsiviin emakoihin. Yle verkkouutiset 1.7.2021. Hakupäivä 28.10.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-12004828>.

Kerttula, Anu 2020. Tanskassa lopetettiin miljoonia minkkejä – nyt ruhot halutaan kaivaa esiin ja polttaa, sillä raatoja on noussut maan pinnalle joukkohautoista. Yle verkkouutiset 28.11.2020. Hakupäivä 28.10.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-11671039>.

Koskinen, Risto, Heikinmatti, Antti 2021. Katso hellyttävä video: Hanhikolmikosta piti tulla joulu-paisteja, mutta ne sulattivat Sampo Häkkisen sydämen ja seuraavat nyt isäntäänsä kaikkialle. Yle verkkouutiset 1.1.2021. Hakupäivä 28.10.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-11709047>.

Kluukeri, lina 2021. Jo viikko sitten 31 hiehoa karkasi maatilalta Kokkolassa – avuksi otettiin koirat, hevoset ja drooni, mutta seitsemän eläintä juoksenteleo edelleen karkuteillä. Yle verkkouutiset 6.7.2021. Hakupäivä 28.10.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-12010759>.

Kluukeri, lina 2021. Tehotestaukset koronan varalta laajenevat Suomen turkistarhoilla – seuranta alkaa pian myös supikoiratiloilla, kettujen tilannetta tarkkaillaan. Yle verkkouutiset 11.1.2021. Hakupäivä 28.10.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-11730849>.

Kuivas, Eeva 2021. Rovaniemen Koivusaaren etsitään lampaita laiduntamaan perinnemaisemaa. Yle verkkouutiset 2.7.2021. Hakupäivä 28.10.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-12006000>.

Kuukkanen, Tatu 2021. Helle lisää lehmien janoa ja laskee maidontuotantoa – asiantuntija suosittaa lääkkeeksi yölaiduntamista. Yle verkkouutiset 8.7.2021. Hakupäivä 28.10.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-12013130>.

Lukinmaa, Tuukka 2021. Yksi sadasta hakemuksesta tärppää – Mikä saa ihmiset hakeutumaan maksua vastaan lammaspaimeniksi askeettisiin oloihin? Yle verkkouutiset 17.7.2021. Hakupäivä 28.10.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-12023048>.

Laukkanen, Hanna 2020. Tiesitkö, että vuohille voi opettaa temppuja? Ihastele videolta, minkälaisen es-teiden yli yhteisövuohet Jemi ja Opri pomppivat. Yle verkkouutiset 11.10.2020. Hakupäivä 28.10.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-11580548>.

Leiwo, Hanne 2021. Ruotsi kielsi minkkien pennuttamisen koronan vuoksi, voisiko sama tapahtua Suomessa? Ruokavirasto: Edellyttäisi poliittista päätöstä. Yle verkkouutiset 1.2.2021. Hakupäivä 28.10.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-11766507>.

Möller, Sari 2021. Törkeän eläinsuojelurikoksen esitutkinta valmistui: Pohjalaismiehen epäillään rituaaliteurastaneen 2 500 lammasta tainnuttamatta niitä ensin. Yle verkkouutiset 23.06.2021. Hakupäivä 28.10.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-11994708>.

Niiranen, Pekka 2021. Sianlihan kulutus on jyrkässä laskussa – tilallinen näkee tulevaisuuden synkänä: "Tältä alalta lopettavat ne, jotka pystyvät". Yle verkkouutiset 7.10.2021. Hakupäivä 28.10.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-12130582>.

Ojanperä, Sini 2021. Lahden Vihreiden puheenjohtaja sai tuomion eläinsuojelurikoksesta. Yle verkkouutiset 1.10.2021. Hakupäivä 28.10.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-12124686>.

Oosi Riikka, Rautanen, Päivi 2021. Onko tässä Suomen turkisalan pelastus? Maan tiheimmälle turkistarha-alueelle houkutellaan nyt uusia yrittäjiä Tanskasta, missä minkkien tarhaus on kielletty. Yle verkkouutiset 18.2.2021. Hakupäivä 28.10.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-11795072>.

Peltoperä, Jari 2021. Maaseutu on monille vieras ja siksi lypsylomat ja paimenviikot kiinnostavat – maa-tilayrittäjä: "On kysytty, mihin pääsisi keppejä keräämään". Yle verkkouutiset 15.7.2021. Haku-päivä 28.10.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-12019158>.

Pennanen, Riikka 2021. Siipieläinten ulkonapitokielto alkoi tänään: Lintukirput ovat lintuinfluenssaa suurempi riesa harrastekanoissa. Yle verkkouutiset 8.2.2021. Hakupäivä 28.10.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-11778382>.

Piirainen, Elli, Viitala, Silja 2021. "Tavalliset" kananmunat kielletään pian – Suomi on jäänyt poikkeukseksi, jossa kanat elävät vielä häikeissä. Yle verkkouutiset 3.10.2021. Hakupäivä 28.10.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-12118809>.

Rautanen, Päivi 2021. Kuolleet minkit ja supikoirat rahdataan nyt koronanäytteenottoon Seinäjoelle – tarhaajat vievät eläimet itse tai Matkahuolto kuljettaa. Yle verkkouutiset 5.6.2021. Hakupäivä 28.10.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-11965615>.

Salokangas, Keijo, Ruuskanen, Laura 2021. Seitsemän karannutta hiehoa pelastettiin suohaudasta Kuopiossa. Yle verkkouutiset 2.8.2021. Hakupäivä 28.10.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-12043145>.

Siirilä, Merja 2021. Suomalainen kettu näkyy Louis Vuittonin vaatteissa – Saga Fursin tänään alkava turkishuutokauppa odottaa hyvää tulosta. Yle verkkouutiset 9.9.2021. Hakupäivä 28.10.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-12091852>.

STT 2020. Ministeri Mikkonen Twitterissä: Korona voi levitä myös Suomen minkkitarhoihin. Yle verkkouutiset 6.11.2020. Hakupäivä 28.10.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-11634944>.

Tiainen, Paulu 2021. Eläinten turvakotiin on päätynyt kymmenittäin korona-aikana hankittuja kanoja ja kukkoja – videolla vuohet varastavat shown kesken haastattelun. Yle verkkouutiset 15.3.2021. Hakupäivä 28.10.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-11829116>.

Tillaeus, Juulia 2021. Katariinan Meripuistoon muuttaa taas kesäksi lampaita – saapuvat kesäkuun alussa Kotkaan. Yle verkkouutiset 30.4.2021. Hakupäivä 28.10.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-11908682>.

Tuukkanen, Pia-Kaisa 2021. Luonnostaan kesy terapialammas tuo hyvää mieltä, mutta voiko se tuoda myös suolistoterveyttä? Kyllä voi, uskoo maatiaiskarjaa kasvattava lääkäri. Yle verkkouutiset 4.9.2021. Hakupäivä 28.10.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-12054251>.

Vuorela, Birgitta 2020. Harvinainen linderödsika hurmaa olemuksellaan – alkuperäisrotu viihtyisi ulkona ympäri vuoden, mutta sikaruton uhka pitää possut sisällä. Yle verkkouutiset 22.11.2020. Hakupäivä 28.10.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-11649253>.

Vuolteenaho, Salla 2020. Miksi korona tarttuu minkkeihin, pitääkö Suomessa lopettaa turkiseläimiä? Asiantuntijat vastaavat kysymyksiimme. Yle verkkouutiset 5.11.2020. Hakupäivä 28.10.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-11632397>.

Vähäsarja, Sari 2021. Ensimmäiset minkkitarhojen koronatestit negatiivisia – testaaminen jatkuu ensi viikon. Yle verkkouutiset 13.11.2020. Hakupäivä 28.10.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-11647128>.

Vähäsarja, Sari 2021. Epäily laittomista halal-teurastuksista Pohjanmaalla laajenee – Suomen lammastiloilta eläviä eläimiä kysytään säännöllisesti: "Koin sen painostavaksi ja pelottavaksikin". Yle verkkouutiset 1.2.2021. Hakupäivä 28.10.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-11756638>.

Vähäsarja, Sari 2021. Suomalaista lampaanvillaa teolliseen hyötykäyttöön: Lapuan Kankurit alkaa tuottaa villalankaa ja siitä tekstiilejä. Yle verkkouutiset 15.2.2021. Hakupäivä 28.10.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-11790979>.

Vähäsarja, Sari 2021. Yli 2 000 lammasta myytiin salateuraaksi ennen kuin asia paljastui – valvonta painottuu riskitiloihin, mutta ei silti aina osu oikeaan kohtaan. Yle verkkouutiset 18.2.2021. Hakupäivä 28.10.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-11796661>.

Vähäsarja, Sari 2021. Ventla, Majastiina ja Santra kotkottavat vielä sisätiloissa – moni haaveilee taas harrastekanoista, mutta tänä vuonna niiden kanssa pitää olla aiempaakin tarkempi. Yle verkkouutiset 27.3.2021. Hakupäivä 28.10.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-11844115>.

Wallenius Miki 2021. Bäätelö on käsityönä lampaanmaidosta tehtyä jäätelöä – harvinaista herkkua tekee enää vain yksi tila Suomessa. Yle verkkouutiset 7.7.2021. Hakupäivä 28.10.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-12011467>.

Wallenius, Miki, Piri-Lahti, Maarit 2021. Suomalaista karitsanlihaa sai harva tänä vuonna pääsiäispöytään – katso miten sata karitsaa kirmailee lampolassa. Yle verkkouutiset 2.4.2021. Hakupäivä 28.10.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-11867439>.

KUVAT

Kuva 1. Ullakko, Antti 2021. Valokuva. Artikkelissa Maaseutu on monille vieras ja siksi lypsyomat ja paimenviikot kiinnostavat – maatilayrittäjä: "On kysytty, mihin pääsisi keppejä keräämään". Yle verkkouutiset 15.7.2021. Hakupäivä 28.10.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-12019158>.

Kuva 2 ja kuva 3. Viitala, Silja 2021. Valokuva. Artikkelissa "Tavalliset" kananmunat kielletään pian – Suomi on jäänyt poikkeukseksi, jossa kanat elävät vielä häkeissä. Yle verkkouutiset 3.10.2021. Hakupäivä 28.10.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-12118809>.

Kuva 4. Häkkinen, Niina 2021. Valokuva. Artikkelissa Katso hellyttävä video: Hanhikolmikosta piti tulla joulupaisteja, mutta ne sulattivat Sampo Häkkisen sydämen ja seuraavat nyt isäntäänsä kaik-
kialle. Yle verkkouutiset 1.1.2021. Hakupäivä 28.10.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-11709047>.